

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ПРАВА І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

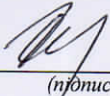
Основи філософських знань

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь	<u>бакалавр</u> <i>(назва освітнього ступеня)</i>
галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u> <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальність	<u>014 Середня освіта</u>
предметна спеціальність	<u>014.15 Природничі науки</u> <i>(код і назва спеціальності)</i>
освітня програма	<u>Середня освіта: природничі науки</u> <i>(код і назва спеціальності)</i>
тип дисципліни	<u>обов'язкова</u> <i>(обов'язкова / вибіркова / факультативна)</i>

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____ О.В. Федорова
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою права і соціальної роботи

протокол № 2 від 13.09.2023

Завідувач кафедри

_____ А.С.Метіль
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету
управління, адміністрування та інформаційної діяльності

_____ Л.В. Драгієва
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми: кандидат філософських наук, доцент кафедри права і соціальної роботи Запорожченко О.В.

Рецензент програми: доктор педагогічних наук, професор кафедри права і соціальної роботи Кічук Я.В.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 3	<i>Лекції:</i>	
	24	6
Модулів: 2	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 90		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1	<i>Лабораторні заняття:</i>	
Семестр: 2	<i>Семінарські заняття:</i>	
	20	6
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 2		
- самостійна робота: 4	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	46	78

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни: філософія як феномен культури, система філософського знання, включаючи сучасні філософські концепції та основні філософські проблеми.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи філософських знань» є: формування у студентів цілісного уявлення про зародження та розвиток філософського знання, а також про сучасні філософські проблеми світу, людини та суспільства; ознайомлення з основами логіки, критичного мислення, культурології та релігієзнавства.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу філософії передбачає взаємозв'язок з такими дисциплінами як «Права людини та громадянське суспільство в Україні», «Педагогіка», «Психологія», «Україна в європейській історії та культурі» тощо.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта: природничі науки».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр	Назва
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та

	форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 7.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 8.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 11.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	
ФК 14.	Здатність до рефлексій та самоорганізації професійної діяльності.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 8.	Знати роль живих організмів та біологічних систем різного рівня у житті суспільства, їх використання, охорону, відтворення.
ПРН 16.	Формувати в учнів основи цілісної природничо – наукової картини світу через міжпредметні зв'язки з географією, алгеброю та геометрією в умовах Нової української школи.
ПРН 20.	Дотримуватись правових норм і законів, нормативно – правових актів України, усвідомлювати необхідність їх дотримання.
ПРН 23.	Бути здатним до організаційної роботи у позашкільних закладах загальної середньої освіти, літніх дитячих оздоровчих таборах; організовувати співпрацю учнів і вихованців та ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).
ПРН 24.	Бути здатним вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності; усвідомлювати соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.

**Матриця відповідності компетентностей результатам навчання
за дисципліною «Основи філософських знань»**

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
ЗК 1.		ПРН 20		
ЗК 2.		ПРН 16		ПРН 24
ЗК 7.			ПРН 23	ПРН 24
ЗК 8.			ПРН 23	ПРН 24
ЗК 11.	ПРН 8	ПРН 24		ПРН 24
ФК 14.	ПРН 8		ПРН 23	ПРН 24

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1.	Вступ в філософію.	4	2	2	-	-	4	2	2				6
2.	Східна та антична філософія.	4	2	2	-	-	4						6
3.	Філософія середніх віків та епохи Відродження.	4	2	2	-	-	4						6
4.	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.	4	2	2	-	-	4						6
5.	Філософія у XIX – XX століттях. Напрямки сучасної філософії.	4	2	2	-	-	4	4	2	2			6
6.	Розвиток філософської думки в Україні.	4	2	2	-	-	4						6
7.	Онтологія як філософське вчення про буття. Концепції буття. Діалектика.	4	2	2	-	-	4						6
8.	Свідомість як філософська проблема. Буття та свідомість.	4	2	2	-	-	4						6
9.	Філософія та логіка пізнання. Закони та методи логічного мислення. Основи критичного мислення.	4	2	2	-	-	4	2		2			6
10.	Суспільство як предмет філософського аналізу.	4	2	2	-	-	4	4	2	2			6
11.	Філософія людини	2	2	-	-	-	3						9
12.	Філософія культури. Релігія як феномен духовної культури.	2	2	-	-	-	3						9
Разом:		44	24	20			46	12	6	6			78

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Вступ в дисципліну «Основи філософських знань»

Джерела філософії. Філософія як форма суспільної свідомості. Структура, предмет і функції філософії. Пізнавальна функція філософії. Практичне і пізнавальне ставлення людини до світу і до самої себе як предмет філософського знання. Пізнавальна діяльність філософії та її мета. Світоглядна функція філософії. Філософія як теоретичне осмислення буття. Структура світогляду. Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Методологічна функція філософії. Методологія та її різновиди. Філософія як теорія і методологія.

Тема 2. Східна та антична філософія.

Стародавня філософія як зародок і колиска всіх наступних типів філософії. Буддизм. Даосизм. Філософські напрямки, школи і погляди видатних античних мислителів: Геракліта,

Піфагора, Демокріта, Сократа, Платона, Арістотеля та інших. Основні філософські поняття античної філософії.

Тема 3. Філософія середніх віків та епохи Відродження.

Нові умови розвитку філософії. Від політеїзму до монотеїзму. Релігійний характер філософських пошуків. Патристика і схоластика. Онтологія, гносеологія, антропологія, етика та філософія історії в філософії середньовіччя. Проблема співвідношення віри і знання, цінностей земного життя і християнських ідеалів.

Філософія епохи Відродження. Основний зміст епохи та його відбиття у філософському антропоцентризмі. Геліоцентризм, пантеїзм, органіцизм. Проблема людської особистості у гуманістичній філософській традиції епохи Відродження.

Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.

Якісно нова спрямованість філософії. Критика середньовічної схоластики і містики, пошуки продуктивного методу пізнання. Сенсуалізм і раціоналізм. Представники європейської філософії Нового часу. Соціальні та антропологічні ідеї Нового часу та філософія Просвітництва.

Загальна характеристика німецької класичної філософії, її представники. Гносеологія та етика в філософії Канта. Активна самодіяльність духу – головна тема німецького ідеалізму. Ідеалістична діалектика розвитку світу і людини як основне досягнення гегелівської філософії. Гуманістичний зміст філософії Фейєрбаха.

Тема 5. Філософія у XIX – XX століттях. Напрямки сучасної філософії.

Марксистська філософія. Проблеми свободи і цілісного розвитку людини. Сутність матеріалістичного розуміння історії. Філософська розробка соціальної проблематики. Антропологічні напрямки в західній філософії. Проблема несвідомого та ірраціонального. Філософія людського існування (екзистенціалізм). Еволюція релігійної філософії. Сцієнтистські напрямки. Позитивізм та його різновиди. Структуралізм та модернізм в сучасній філософії.

Тема 6. Розвиток філософської думки в Україні.

Філософська думка Київської Русі. Києво-Могилянська академія як осередок розвитку філософії в Україні. Проблема людини у філософських роздумах Г.Сковороди.

Проблема звільнення людини і нації у творах мислителів Кирило-Мефодіївського братства. Розробка антропологічного принципу та ідея суспільного прогресу у творчості Франка, Драгоманова, Грушевського та ін. Подальший розвиток філософської думки в Україні.

Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття. Концепції буття. Діалектика.

Буття як універсальна філософська категорія. Проблема буття в філософії. Реальність буття і небуття. Рівні буття. Види буття.

Діалектика як вчення про взаємозв'язок та розвиток. Діалектична логіка. Принципи діалектики. Закони діалектики та їх практичне використання.

Тема 8. Свідомість як філософська проблема. Буття та свідомість.

Свідомість людини як духовний спосіб орієнтації її у реальності буття. Усвідомлення проблеми походження, розвитку і сутності свідомості. Атрибутивні властивості, функції та структура свідомості. Взаємозв'язок мови і свідомості. Сутнісні риси свідомості людини.

Тема 9. Філософія та логіка пізнання Закони та методи логічного мислення. Основи критичного мислення.

Загальний зміст і форми пізнавальної діяльності. Проблема визначення меж людського пізнання і самопізнання.

Об'єктивна реальність і предмет пізнання. Чуттєве споглядання, понятійне мислення, практика: характер їх співвідношення. Сенсуалізм, раціоналізм, практицизм як альтернативи науково-філософському розумінню сутності пізнавального процесу. Істина як процес. Характеристики істини. Критерії істини. Закони логіки. Загальнологічні методи пізнання.

Тема 10. Суспільство як предмет філософського аналізу.

Природні передумови, матеріальні та духовні засади людського життя. Суспільне виробництво, його архітектоніка. Економічна, соціальна, політична і духовна сфери життя людей. Соціальна структура суспільства. Історичні форми спільності людей. Суспільна свідомість. Еволюційне, інволюційне і революційне у розвитку суспільства і людини. Критерії прогресивного розвитку суспільства. Суспільство як система, що саморозвивається.

Тема 11. Філософія людини

Філософська антропологія як розділ філософії. Історія вчень про людину. Проблема людини в сучасній філософії. Проблема сенсу, цінності і самоцінності людського життя у духовному досвіді людства. Витоки та історичні долі ідей філософського гуманізму. Ідея цілісної людини як вираз сенсу людського життя.

Тема 12. Філософія культури. Релігія як феномен духовної культури..

Основні трактовки поняття «культура». Взаємозв'язок матеріальної та духовної культури. Типології культур. Співвідношення понять «культура» та «цивілізація» в філософії. Основні тенденції сучасної європейської культури. Місце цінностей в структурі соціуму. Ієрархія цінностей людського буття. Основні аспекти кризи системи цінностей в умовах сучасності. Свобода і гуманізм. Свобода і культура. Духовність. Релігія. Типологія релігій.

5.2. Тематика семінарських занять

Тема 1. Вступ в філософію.

Тема 2. Східна та антична філософія.

Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження.

Тема 4. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія.

Тема 5. Філософія у XIX – XX століттях. Напрямки сучасної філософії.

Тема 6. Розвиток філософської думки в Україні.

Тема 7. Онтологія як філософське вчення про буття. Концепції буття. Діалектика.

Тема 8. Свідомість як філософська проблема.

Тема 9. Філософія та логіка пізнання. Закони та методи логічного мислення. Критичне мислення

Тема 10. Суспільство як предмет філософського аналізу.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
Денна форма навчання			
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	6	Конспект лекцій
2.	Підготовка до практичних занять	20	Конспект практичних занять
3.	Підготовка до проміжного контролю знань	4	
4.	Складання термінологічного словника	4	Термінологічний словник
5.	Написання філософського есе	4	Філософське есе
6.	Реферування першоджерел	4	Реферати першоджерел
7.	Підготовка індивідуального завдання (реферату)	4	Індивідуальне завдання (реферат)
	Разом	46	
Заочна форма навчання			

1.	Опрацювання лекційного матеріалу	2	Конспект лекцій
2.	Підготовка до практичних занять	12	Конспект практичних занять
3.	Підготовка до проміжного контролю знань	10	
4.	Складання термінологічного словника	10	Термінологічний словник
5.	Написання філософського есе	12	Філософське есе
7.	Реферування першоджерел	16	Реферати прешоджерел
8.	Підготовка індивідуального завдання	16	Індивідуальне завдання
	Разом	78	

Ключові слова для термінологічного словника

Філософія, рефлексія, релігія, мистецтво, філософування, світогляд, категорії, метод, діалектика, феноменологія, герменевтика, міф, релігія, віра, релігійний культ, наука, монізм, дуалізм, плюралізм, карма, сансара, дхарма, Брахман, атман, Дао, монізм, дуалізм, еkleктика, субстанція, софістика, логос, діалектика, метафізика, раціоналізм, космоцентризм, гілозоїзм, неоплатонізм, субстанція, атомістика, стоїцизм, епікуреїзм, стихійна діалектика, еманация. реалізм, номіналізм, геоцентризм, універсалії, віра, воля, апологетика, патристика, схоластика, містика, антропоцентризм, пантеїзм, гуманізм, натурфілософія, геліоцентризм, Просвітництво, Новий час, метафізика, природне право, сенсуалізм, теорія суспільного договору, емпіризм, раціоналізм, метод, діалектика, агностицизм, індукція, дедукція, субстанція, система, агностицизм, категоричний імператив, прогрес, антропологічний натуралізм, антиномія, розвиток, діалектика, закони діалектики, антропология, онтологічна орієнтація, інтерпретація, прагматизм, позитивізм, емпіріокритицизм, махізм, верифікація, неопозитивізм, екзистенціалізм, дійсне і недійсне існування, помежова ситуація, відчуження, об'єктивація, комунікація, свобода, суб'єктивація, постмодернізм, дискурс, деконструкція, логоцентризм, діалогізм, саморегуляція. антеїзм, аскеза, пантеїзм, споріднена праця, розумний егоїзм, український ренесанс, кордоцентризм. онтологія, метафізика, діалектика, буття, субстанція, закон, матерія, рух, простір, час, догматизм, скептицизм, релятивізм, софістика, еkleктика, детермінізм, індетермінізм, свідомість, мислення, воля, пам'ять, несвідоме, підсвідоме, свідоме, самосвідомість, ідеальне, рефлексія. гносеологія, епістемологія, гностицизм, агностицизм, «об'єкт» і «суб'єкт» пізнання, істина, інтуїція, критицизм, скептицизм, раціоналізм, емпіризм метод, проблема, гіпотеза, теорія, науковий факт соціум, суспільство, соціальна структура, соціальна стратифікація, соціальна мобільність індивід, індивідуальність, особистість, соціалізація, комунікація, інтеріоризація, екстеріоризація, соціальна норма, аксіологія, цінність, орієнтації, ідеали, оцінки, гуманізм, релігія.

Тематика індивідуальних завдань (есе, рефератів)

1. Світогляд, його сутність, зміст та функції.
2. Філософія: сутність та функції. Специфіка філософського знання.
3. Філософія та наука: історія і сучасність.
4. Місце філософії в культурі та життєдіяльності людини.
5. Зв'язок філософії з різними сферами суспільного буття людини.
6. Загальна та порівняльна характеристика історичних типів світогляду.
7. Поняття моральних цінностей та смислу життя в філософії.
8. Етичні погляди Сократа та Епікура: порівняльний аналіз.
9. Біблія – джерело християнського світогляду та європейської філософії середньовіччя.
10. Вчення про людину в філософії.
11. Проблема віри та розуму в філософії.
12. Специфіка естетичного відношення до світу в Середньовіччі та Відродженні.
13. Гуманісти Відродження про творчу сутність людини.
14. Драма Галілея та підвалини сучасної науки.
15. Гуманістичні тенденції в європейській філософії ХХ століття.
16. Філософія ХХ століття: напрямки, ідеї, представники (на вибір).
17. Проблема людини в екзистенціалізмі.

18. Культура як предмет філософського осмислення.
19. Філософське осмислення проблем життя, смерті, любові і т.п. (на вибір).
20. Мораль як предмет філософського аналізу. Основні проблеми та поняття етики.
21. Мистецтво як предмет філософського аналізу. Основні проблеми естетики та філософії мистецтва.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з підручниками та методичними посібниками, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді рефератів, написання есе та виконаних індивідуальних завдань.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає 30 тестових питань, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом. Одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Філософський напрямок, що заперечує або обмежує роль розуму в пізнанні, висуваючи на перший план волю, споглядання, відчуття, інтуїцію:
  - А) ірраціоналізм;
  - Б) раціоналізм;
  - В) емпіризм;
  - Г) скептицизм.
2. Філософський напрямок, де стверджується, що розум лише "плаває" по поверхні речей, тоді як сутність світу відкривається нам за допомогою інтуїції, переживання, розуміння:
  - А) філософія життя;
  - Б) неораціоналізм;
  - В) прагматизм;
  - Г) феноменологія.
3. До представників "філософії життя" відноситься:
  - А) Ф. Ніцше;
  - Б) І. Фіхте;
  - В) К. Поппер;
  - Г) Дж. Локк.
4. Волю як головний принцип життя і пізнання розглядав:
  - А) А. Шопенгауер;
  - Б) О. Шпенглер;
  - В) В. Дільтей;
  - Г) Г. Зіммель.
5. Артур Шопенгауер вважав субстанцією, першоосновою світу:
  - А) волю до влади;
  - Б) волю до життя;
  - В) світовий дух;
  - Г) життєвий порив.
6. Центральне поняття філософського вчення А. Бергсона – "життєвий порив". Його пізнання можливе за допомогою:
  - А) інтуїції;
  - Б) інтелекту;
  - В) інстинкту;

Г) надсвідомості.

7. Хто є автором наступних творів: "Весела наука", "По той бік добра і зла", "Людське, занадто людське"?

- А) Фрідріх Ніцше;
- Б) Мартін Хайдеггер;
- В) Анрі Бергсон;
- Г) Людвіг Фейєрбах.

8. Хто був засновником позитивізму?

- А) Огюст Конт;
- Б) Фрідріх Ніцше;
- В) Анрі Бергсон;
- Г) Едмунд Гуссерль.

9. Напрямок сучасної філософії, що є матеріалістичним:

- А) неотомізм;
- Б) позитивізм;
- В) екзистенціалізм;
- Г) феноменологія.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою	
	екзамен	залік
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
51-69	задовільно	
1-50	незадовільно	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль)	30 балів (проміжний контроль)	100 балів (підсумковий бал)
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)	51 балів (підсумковий контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, вільно та правильно використовує філософську термінологію, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст запитань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, коректно використовує філософську термінологію. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні

	формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Тези доповідей	5
Термінологічний словник	5
Реферат, есе	5
Виконання завдань для самост. роботи	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за правильну відповідь на 1 тестове питання - 1 б.
Загальна кількість – 30 балів.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкового контролю не передбачено.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (проектор), комп'ютер (ноутбук) для використання нормативної електронної бази.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела:

1. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Х. : Право, 2013. – 432 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2019/Filosofia_2013_uchebnik.pdf
2. Запороженко О.В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тестами. – Ізмаїл:РВ ІДГУ, 2019. 256 с.
3. Козьмук Я., Задубрівська О. Філософія: навч. посіб. / Я. Козьмук, О. Задубрівська. - Чернівці : Рута, 2012. 139 с.
4. Кулик О.В. Філософія : Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III - IV рівнів акредитації/ О.В. Кулик. - Дніпропетровськ: Монолит, 2013. 692 с.
5. Лаппо В. Філософія : навчально-методичний посібник / Віолетта Валеріївна Лаппо. – Івано-Франківськ, 2013. 242 с.
6. Онофрійчук О. Філософія : навчально-методичний посібник / О.А. Онофрійчук. Херсон, 2014. 222 с.
7. Основи філософських знань. Підручник/ За ред. В.А.Буслинського. Львів: Новий світ, 2013. 352 с.
8. Основи філософських знань. Підручник онлайн. URL: <https://subject.com.ua/philosophy/osnovi/index.html>
9. Основи філософських знань. Підручник. Для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня – молодший спеціаліст. / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка. За ред. В.А. Буслинського. Львів: “Новий Світ 2000”, 2020. 352 с URL: <http://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Osnovy-filosofs-kykh-znan-.pdf>
10. Петрушенко В. Філософія: вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії : навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 594 с.
11. Петінова О. Б. Філософія: навчальний посібник / О. Б. Петінова. – Одеса, 2019.304 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Filosofiya-navch.-posibnyk.-Petinova-

[О.В.pdf](#)

12. Повар А. Філософія : навчально-методичний посібник / А.М. Повар, Т.В. Сулятицька. – Кам'янець-Подільський, 2015. 163 с.
13. Скринник М. Філософія: навчальний посібник / Михайло Скринник, Лілія Фльорко, Микола Фльорко. Львів: Ліга-Прес, 2015. 477 с.
14. Стрельник О.Н. Основи філософії. Підручник. 2014. URL: https://stud.com.ua/57168/filosofiya/osnovi_filosofiya
15. Тімченко О. Філософія : навчальний посібник для студентів усіх напрямів підготовки / О.П. Тімченко та ін. ; за заг. ред. О.П. Тімченка. Львів: Растр-7, 2015. 359 с.
16. Філософія: навч. посіб. для аспірантів і здобувачів / за наук. ред. А. В. Арістової і С. В. Синякова. К.: НТУ, 2013. 245 с.
17. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4251/1/%D0%91%D0%BB%D1%96%D1%85%D0%B0%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
18. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 440 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/12924/3/%D0%A4%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D0%B8%D1%8F%20%281%29.pdf>
19. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35525/2/O_Shepetiak_Philosophy_IFF.pdf

Допоміжні джерела:

1. Баумейстер А. Буття і благо : монографія. Вінниця : Т.П. Барановська, 2014. 417 с.
2. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди. Київ : Дух і літера, 2012. 473 с.
3. Бодріяр, Жан. К 82 Симулякри і симуляція / Пер. з фр. В. Ховхун. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004. 230 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Jean_Baudrillard/Symuliakry_i_symuliatsiia.pdf
4. Варнавська І. Сучасні погляди на проблеми моральності як важливого аспекту формування особистості молоді України. Актуальні проблеми філософії та соціології. № 28. 2021. С. 40-46. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/28_2021/9.pdf
5. Гільдебранд Д. Що таке філософія? Львів : Колесо, 2008. 244 с.
6. Грані людського буття : позитивні та негативні виміри антропокультурного : монографія / Є.І. Андрос та ін. Київ: Наукова думка, 2010. 349 с.
7. Гуссерль Е. Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія. Вступ до феноменологічної філософії. Філософська думка. 2002. № 3. С. 134-149.
8. Запорожченко О.В. Феномен «культурного шоку» та парадигма мультикультуралізму. Актуальні проблеми філософії та соціології. Вип 38, 2022 С. 14-19. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/23317>
9. Кант І. Критика чистого розуму / Іммануїл Кант. ; пер. з нім. та примітки Ігоря Бурковського. К.: Юніверс, 2000. 500с.
10. Кримський С. Під сигнатурою Софії / Сергій Кримський. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 367 с.
11. Кримський С. Запити філософських смислів. К. : Вид. ПАРАПАН, 2003. 240 с.
12. Людина в сучасному світі : колективна монографія : в трьох книгах / за загальною редакцією В.П. Мельника. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 3 кн.

13. Мафтій Л.А. Місце і роль мистецтва в історичному розвитку людини і людства: гегельянські варіації. Актуальні проблеми філософії та соціології. Вип 38, 2022. С. 19-24. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/23317>
14. Нідельман Я. Серце філософії / пер. з англ. Олега Кіндія. Львів: Літопис, 2000. 286 с.
15. Онтологія людини: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.В. Лях та ін. ; за редакцією В.В. Ляха, Л.І. Мозгового. Слов'янськ, 2004. 229 с.
16. Основи соціальної філософії: навчальний посібник / В.І. Воловик та ін. ; під заг. ред. В.І. Воловика. Запоріжжя: Просвіта, 2012. 319 с.
17. Попович М. Бути людиною. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 223 с.
18. Рьод В. Шлях філософії : XIX-XX століття : посібник / переклад з німецької М.Д. Култаєвої, В.І. Кебуладзе, В.М. Терлецького. Київ : Дух і літера, 2010. 366 с.
19. Сіра Л.Г. Творчість як запорука щасливого життя: антропологічний підхід. Актуальні проблеми філософії та соціології. Вип 38, 2022. С. 24-29. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/23317>
20. Сторожук С., Гоян І, Матвієнко І. Риторика софістів або «старі» методи вирішення «нових» світоглядних протистоянь. Актуальні проблеми філософії та соціології. № 28. 2021. С. 27-32. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/28_2021/7.pdf
21. Шевель І. Соціальне напруження, зумовлене соціальними змінами та соціальними реаліями, як фактор сьогодення Актуальні проблеми філософії та соціології. № 28. 2021. С. 46-50. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/28_2021/10.pdf
22. Штайн Е. Вступ до філософії / Пер. з нім. Ілони Терзової. – Жовква: Місіонер, 2011. 202 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
2. <https://pidruchniki.com/filosofiya/> - Філософія: навчальні матеріали онлайн.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – бібліотеки та інформаційні центри України (наук. Бібліотека ім. Вернадського).
4. <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-10.html> – Філософія – Політологія: Онлайн.
5. <https://www.filosof.com.ua/> - Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди.
6. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/618> - Архів наукового журналу «Актуальні проблеми філософії та соціології».